

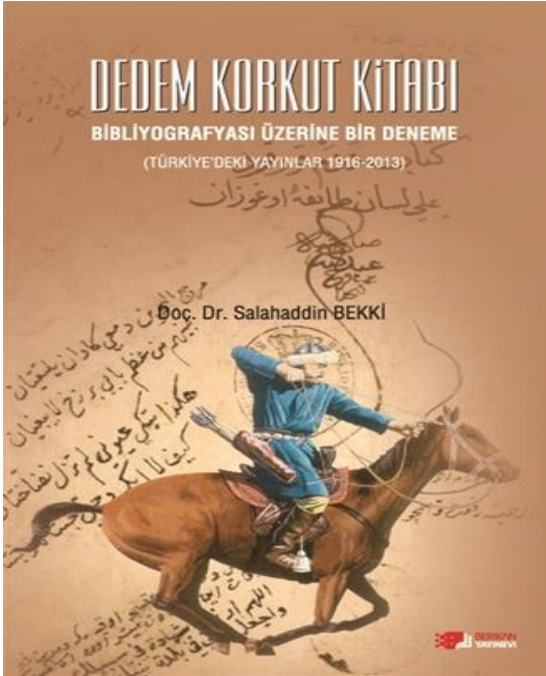
DEDEM KORKUT KİTABI BİBLİYOGRAFYASI

ÜZERİNE BİR DENEME (TÜRKİYE'DEKİ

YAYINLAR 1916-2013)

KİTAP TANITIMI

Meltem YILMAZ¹

Salahaddin BEKKİ,
*Dedem Korkut Kitabı
Bibliyografyası Üzerine
Bir Deneme (Türkiye'deki
Yayınlar 1916-2013)*,
Berkan Yayınevi, Ankara,
Ocak 2015, 236 s.

Türk tarihi ve Türk kültürünün en büyük eserlerinden birisi olan Dedem Korkut Kitabı, Oğuzların destanî nitelikteki hikâyelerini anlatan bir mecmuadır. Kitap adını, içerisindeki boyları / destanî hikâyeleri anlattığı belirtilen “Korkut” adlı bir Türk ozanından alır. Dedem Korkut Kitabı'nın hâkim teması, yaşantısı, töresi, inançları ile yaşadığı

¹ Araştırma Görevlisi. Ahi Evran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

coğrafya içerisinde yerleşik düzene geçmiş kimi uluslarla kahramanca mücadele eden göçebe Oğuzların hayatıdır. Muhtevası bakımından adeta Türklerin genetik kodlarının yer aldığı bu kitabın değeri, Profesör M. Fuad Köprülü tarafından “Bütün Türk edebiyatını terazinin bir gözüne, Dede Korkut’u öbür gözüne koysanız yine Dede Korkut ağır basar” ifadesi ile vurgulanmıştır.

Sözlü gelenekte oluştuğu düşünülen ve halkın belleğinde yüzyıllarca nesilden nesile aktarılan destanî hikâyeler, XV. yüzyılın son çeyreğinde yazıya geçirilir. Bugün elimizde biri Dresden diğeri de Vatikan’da olmak üzere iki nüshası vardır. Dresden nüshası 1815 yılında Heinrich Friedrich Von Diez tarafından kaleme alınan bir inceleme yazısıyla bilim dünyasına tanıtılır. Kitabın, Türkiye’deki ilk neşri ise bulunuşundan yüz yıl sonra 1916 yılında Kilisli Muallim Rifat tarafından yapılır. 1916’dan günümüze eser birçok araştırmacı tarafından bilimsel ölçütlere uygun bir kitap halinde neşredilmiş ve eser pek çok yönden araştırma konusu edilerek, üzerinde yüzlerce makale yayımlanmıştır.

Türk kültürü içerisinde oldukça önemli bir yere sahip olan Dedem Korkut Kitabı üzerinde yapılan çalışmalardan biri de tanıtımını yaptığımız bibliyografya kitabıdır. Kitap, Ahi Evran Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Salahaddin Bekki tarafından hazırlanır. Bekki’nin 1916’dan 30 Nisan 2014’e kadar Dedem Korkut Kitabı’nı konu alan Türkiye kaynaklı toplam 1638 künyeyi içeren bu kitabı, 2015 yılının Ocak ayında Berkan Yayınevi tarafından *Dedem Korkut Kitabı Bibliyografyası Üzerine Bir Deneme (Türkiye'deki Yayınlar 1916-2013)* adı ile yayımlanır.

Bir kitabın kalbi kapağındadır. Çünkü kitapla okuyucuyu buluşturan ilk unsur kapaktır. Dolayısıyla kitabın içeriğine geçmeden önce kapağı üzerinde durmak gerekir. Bibliyografya kitabının kapağının tasarımı Mehmet Fidancı, tasarımı ise Biçer Yıldırım tarafından yapılmıştır. Kitabın kapağına, Dedem Korkut Kitabı’nın Dresden nüshasının ilk sayfası basılmıştır. Nesihle yazılmış olan Dresden nüshasının kapak sayfasının ortasında “*Kitâb-ı Dedem Korkud ‘alâ Lisân-ı Tâîfe-i Oğuzân* (Oğuz boyunun/Oğuzların diliyle Dedem Korkud Kitabı)” ibaresi ve bunun altında stilize edilmiş bir yazı ve mühür biçimi verilmek istenmiş bir monogram, sağ üst köşesinde “*târih-i vefât-ı ‘Osman sene 993*” kaydı ile kitapla ilişkisi olmayan birtakım yazılar vardır. Bibliyografya kitabının adı “*Kitâb-ı Dedem Korkud ‘alâ Lisân-ı Tâîfe-i Oğuzân*” başlığının üzerine beyaz, yazarının adı ise kapakta yer alan monogramın hemen üzerine siyah vurgu ile yazılmıştır. Ayrıca kapağın alt kısmına, Dedem Korkut boylarında (destanî hikâyelerinde) yer alan kahramanların yiğitliğini, savaşçı kişiliğini ve göçebe kültürünü yansıtan temsili atlı Oğuz Alp’i basılmıştır.

Bibliyografya kitabının dışından içine doğru asıl yolculuk başladığında kitap, “Giriş s.13-21”, “Bibliyografya s. 22-169” ve “Dizinler s.169-233” gibi kısımlarla beraber üç ana bölümden oluşur.

Salahaddin Bekki kitabının ön sözünde, bibliyografya çalışmalarını toplumsal hafızayı korumaya yönelik kıymetli çalışmalar olarak değerlendirir ve bu çalışmaların az olmasını ya da umursanmamasını toplumsal hafızanın zayıflığına bağlar. Yapmış olduğu özel bibliyografya kitabını da toplumsal

hafızanın yenilenmesine katkı sağlamak ve Dedem Korkut Kitabı üzerine yapılan çalışmaları toplu olarak görebileceğimiz özel bir bibliyografya çalışmasının eksikliğini gidermek amacıyla oluşturduğunu belirtir.

Çalışmanın “Giriş” bölümünde Dede Korkut ve kitabı hakkında temel bilgilere yer verilir. “Bibliyografya” bölümünde yer alan künyeler, “tezler (yüksek lisans ve doktora tezleri)”, “kitaplar”, “makaleler ve diğer yazılar” ile “bildiriler” sırası gözetilerek kendi içerisinde yazar soyadına göre sıralanarak ve numaralandırılarak verilir. Bibliyografya kitabında yer alan künyelere ulaşılan kaynaklar ise “Bibliyografik Kaynaklar s.167-169” başlığı altında aktarılır. “Dizinler” bölümünde ise, bibliyografyanın kullanımını kolaylaştırmak için, “yazar- çevirmen-hazırlayan-aktaran-resimleyen adları dizini”, “konu dizini”, “kitap ve tez adları dizini”, “makale, bildiri ve diğer yazı adları dizini” ile “sürelî yayın ve diğer eser adları dizini” başlıkları altında verilir.

Dedem Korkut Kitabı Bibliyografyası Üzerine Bir Deneme (Türkiye'deki Yayınlar 1916-2013) adlı kitabın yazarı, bibliyografyasında yer alan künyeleri bibliyografya hazırlama konusunda oluşmuş temel ilkelere uyararak aktarır, tespit ettiği künyeleri de özen ve dikkat ile araştırıp, başka kaynaklardan da doğrulayarak çalışmasına dâhil eder.

Dedem Korkut Kitabı içinde, kültürümüze, gelenek ve göreneklerimize dair pek çok bilgiyi bulabileceğimiz güncelliğinden fazla bir şey kaybetmemiş bir kültür hazinesidir. Türk dünyası, kültürü, edebiyatı ve tarihi için büyük bir değer taşıyan Dedem Korkut Kitabı, bilim âlemine tanıtıldığı ilk günden beri yerli ve yabancı pek çok araştırmacı ve mütercimim ilgisini çekerek onların çalışma konusu olmuştur. Bu çalışmalardan sadece Türkiye’de (1916-2013 arasında) yapılanlarının künyelerinin yer aldığı tanıtımını yaptığımız bibliyografya kitabı bir kültür hazinesi etrafında teşekkül eden çalışmalara ulaşmamızı sağlayan en kapsamlı çalışma olduğu için elbette takdire şayandır. Ama asıl takdir edilmesi gereken şey, bibliyografya kitabı yazarının bu çalışmayı yapmaktaki temel amacı, yani toplumsal hafızayı yenileme bilincidir.